

TRAUMAATTISTEN TILANTEIDEN PSYKOSOSIAALINEN TUKI	
Päivämäärä	27.2.2020
Yksikön tiedot	KRIISIKESKUS ETAPPI Kirkkokatu 10 B 24100 Salo 044 7273700 etappi@ssmts.fi www.mielenterveysseurat.fi/Salo
Palvelumuoto	Traumaattisten tilanteiden psykososiaalinen tuki
Toteuttaja/Ylläpitäjä	Salon mielenterveysseura ry (LY 0786035-3)
Lääninhallituksen lupa	Merkitty yksityisten sosiaalipalvelutuottajien rekisteriin 1.5.1990 (tunnus 63159)
Toiminta-ajatus	<p>Psykososiaalinen tuki on tarkoitettu äkilliseen vakavaan kriisi- tai traumatilanteeseen joutuneille henkilöille, jotka kokevat tarvitsevansa apua tilanteesta selviytymiseen tai joille kriisitilanteen helpottamiseksi pelastustoimen, poliisin, terveyden- tai sosiaalihuollon työntekijä suosittelee ulkopuolisen avun käyttöä ja ohjaa asiakkaan palvelun käyttäjäksi. Tällaisia tilanteita ovat esim. henkeä uhannut onnettomuus, tulipalo, itsemurha, vakava väkivallan teko tai muu odottamaton äkillinen kuolema tai vakava läheltä piti -tilanne.</p> <p>Peruslähdekohtana on, että apua annetaan nopeasti 1- 4 vuorokauden sisällä traumaattisen tilanteen jälkeen. Palvelu toteutetaan yksilöllisesti tilanteen mukaan ja siinä sovelletaan tilanne ja tapahtuma huomioon ottaen erilaisia kriisi- ja traumahoidon yksilöllisiä tai ryhmämuotoisia menetelmiä. Avun kesto suunnitellaan asiakkaan tarpeen ja tilanteen mukaan.</p> <p>Toiminnan ensisijaisena tavoitteena on:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tarjota psykososiaalista apua ja tukea akuutin kriisiavun jälkeen yksilöille, perheille, työpaikoille ja muille yhteisöille - auttaa asiakkaita kohtaamaan tapahtunut ja sen aiheuttamat reaktiot, tarjota ohjausta ja neuvontaa selviytymiseen ja stressinhallintaan sekä tukea tarkoituksenmukaisella tavalla niitä, jotka tarvitsevat tilanteesta selviytymiseen pitempiketoista tukea - tukea asiakkaan työ- ja toimintakyvyn palautumista tavanomaiselle tasolleen - helpottaa traumaattisen kriisin aiheuttamia stressi- tai surureaktiota - tukea asiakkaan ja hänen perheenjäsentensä omia voimavaroja ja selviytymistä vaikeasta tilanteesta

	<p>Hyöty palvelun ostajalle ja yhteiskunnalle</p> <ul style="list-style-type: none"> - tarjota ennaltaehkäisevää mielenterveyspalvelua matalan kynnyksen periaatteella ja helpottaa avun ja tuen hakemista - ennalta ehkäistä kriisien pitkittymisestä yksilöille, perheille, työpaikoille ja yhteisöille aiheuttamia ongelmallisia seurauksia - toimintakyvyn palauttaminen ja työkyvyn tukeminen ja sitä kautta sairauslomien pitkittymisen ennaltaehkäisy - mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy - vähentää paineita muiden mielenterveyspalvelujen käyttöön
Kohderyhmä	<p>Palvelun tarvetta harkitessa traumatisoivaksi tilanteeksi lasketaan mikä tahansa yksilön kokemaa tilanne, joka aiheuttaa epätavallisen voimakkaita, normaalia elämää häiritseviä reaktioita. Tilanteet voivat olla yksittäisiä tai pitkään jatkuneita.</p> <p>Esimerkkejä tilanteista, joissa lähes kaikki ihmiset ovat avun tarpeessa, ovat esim. lähisuhdeväkivalta, äkillinen ja odottamaton kuolema, itsemurha, vakava onnettomuus, tulipalo tai hukkuminen</p>
Aukioloajat	<p>Yhteydenotot päivystyspuhelimeen ma-pe klo 9.00–15.00 tai kriisikeskuksen vaihteeseen ma-to klo 10–14, pe 10-13</p> <p>Kriisikeskus toimii joustavan työajan puitteissa ja asiakkaita otetaan ajanvarauksella vastaan myös aukioloajan ulkopuolella klo 8.00 -18.00</p>
Palvelukielet	suomi, englanti muut kielet tulkin avulla
PALVELUUN HAKEUTUMINEN	
Palveluun hakeutuminen	<p>Asiakkaat voivat ottaa yhteyttä omatoimisesti tai heidät voi ohjata avun piiriin terveydenhuollon tai sosiaalitoimen työntekijä, poliisi- tai pelastusviranomaisen.</p> <p>Avun piiriin ottamisen ehtona on, että asiakas hyötyy kriisiavusta ja että hän ei kriisin tai muun syyn vuoksi tarvitse välitöntä psykiatrista tai päihdehoitoa.</p>
PALVELUN/AVUN SUUNNITTELU	
Palvelun/avun tarpeen arviointi	<p>Asiakas määrittelee avun ja palvelun tarpeensa pääosin itse.</p> <p>Poliisi, pelastus-, sosiaali- tai terveydenhuollon työntekijä voi ohjata asiakkaan käyttämään psykososiaalisen tuen palvelua.</p>
Tilannekartoitus	<p>Asiakkaan tilanne kartoitetaan ensimmäisellä käynnillä yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakas määrittelee itse avun tavoitteet.</p>
Palvelusuunnitelma	<p>Tavoitteena on auttaa asiakasta siten, että hän avun saatuaan kokee selviytyvänsä omin voimin ja läheistensä tuen avulla.</p> <p>Tavoitteena voi olla myös valmentautuminen pitempään hoitoon ja kuntoutukseen (esim. Kelan rahoittama kuntoutuspsykoterapia)</p>
PALVELUN TOTEUTTAMINEN	
Apua annetaan kriisin vaiheet huomioivan mallin mukaan erilaisia kriisityön menetelmiä käyttäen	<p>Kriisikeskuksessa noudatetaan psyykkisten traumojen kolmivaiheista hoitomallia:</p>

	<p>Ensimmäisessä vaiheessa avun annossa painottuu kriisejä koskevan tiedon antaminen, itsestä huolehtimisen opettaminen ja traumaattisen stressin aiheuttamien reaktioiden ja oireiden hallinta.</p> <p>Toisessa vaiheessa pyritään kohtaamaan tapahtumaan liittyvät kokemukset ja saamaan ne sanallistetuksi ja ymmärretyksi sekä liitetyksi muuhun elämässä tapahtuneeseen. Turvallisuus, luottamus, avun oikea ajoitus ja asiakkaan käytössä olevien voimavarojen mukaan eteneminen ovat tärkeitä.</p> <p>Loppuvaiheessa suuntaudutaan tulevaisuuteen, asiakkaan omien selviytymiskeinojen löytymiseen ja niiden käyttöön ottoon sekä tunnelmaisun laajentamiseen. Tuen kesto sekä tapaamisten tiheys sovitaan asiakkaan kanssa.</p> <p>Työmenetelminä avun antamisessa käytetään tilanteesta ja työntekijän koulutuksesta riippuen erilaisia kriisi-, trauma- ja perheterapian yksilö-, perhe- ja ryhmämuotoisia sovelluksia sekä tarvittaessa erilaisia traumaterapiatekniikoita, kuten kriisi-interventio, Defusing, Debriefing tai EMDR-menetelmä.</p>
Reaktiovaiheen apu 1-3 vrk tapahtumasta	<p>Akuutissa tilanteessa oleva asiakas otetaan vastaan arkisin maanantaista perjantaihin 1-3 vrk:n kuluessa tapahtuneesta tai yhteydenotosta asiakkaan kanssa sovittavana ajankohtana.</p> <p>Mukana tapaamisessa voi asiakkaan lisäksi olla myös hänen perheenjäseniään tai muita läheisiä. Asiakkaan tapaaminen voi tapahtua joko asiakkaan kotona, kriisikeskuksessa tai muualla kuten työpaikalla tai terveyskeskuksessa.</p>
Debriefing - jälkipuintimenetelmä reaktiovaiheen apuna	<p>Debriefing – toiminnalla tarkoitetaan psykososiaalisen tuen osana käytettävää ryhmämuotoista kokousta, jossa käsitellään onnettomuuden tms. aiheuttamia tuntemuksia ja reaktioita 2-4 vuorokautta tapahtuman jälkeen. Toiminnan kohderyhmänä voivat olla tapahtuman uhrit, uhrien omaiset, ammattiauttajat tai silminnäkijät. Debriefing- menetelmän tavoitteena on auttaa osallistujia kohtaamaan tapahtunut todellisuus sekä auttaa heitä kohtaamaan ja läpikäymään tapahtuman aiheuttamat psyykkiset reaktiot.</p>
Yksilötapaaminen	<p>Asiakkaan ottaa aina vastaan sama työntekijä, jonka kanssa hän on aloittanut (poikkeuksena loma tai työntekijän sairaus, jolloin työntekijän vaihdosta sovitaan). Jatkotapaamisilla asiakaskäynnin pituus on asiakkaan tilanteesta riippuen 1- 1,5 h/kerta.</p>
Pari- ja perhetapaamiset	<p>Akuutissa kriisitilanteessa tavataan sovitusasiakasta eri perheenjäseniä kuten esim. vanhempia yhdessä tai erikseen tai yhdessä lastensa tai muiden omaisten tai läheisten kanssa. Alaikäisiä lapsia ei tavata ilman huoltajan lupaa ja läsnäoloa.</p>
Ryhmä/verkosto- tapaamiset, asiakkaan sosiaalisen verkoston huomioiminen	<p>Asiakkaan aloitteesta ja hänen suostumuksellaan voidaan tavata asiakkaan tilanteeseen liittyviä henkilöitä esim. työpaikalla tms. tai kutsua koolle asiakkaan sosiaalisen verkoston jäseniä tai asiakasta voidaan auttaa hänen kotonaan</p>

Psykososiaalisen tuen toteutuksessa käytettävät menetelmät	Työntekijästä ja tilanteesta riippuen käytössä on seuraavat toimintamenetelmät: <ul style="list-style-type: none"> • Kriisi-interventio • Debriefing-ryhmämenetelmä • Defusing -menetelmä • Kriisi- ja traumaterapia • EMDR-terapia • Pari-, perhe- ja verkostoterapian sovellutukset • Työyhteisöihin sovellettava kriisi-interventio 	
Neuvonta ja ohjauspalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas ohjataan tarvittaessa saamaan jatkohoitoa joko erikoissairaanhoidosta tai Kelan rahoittamaan psykoterapiaan 	
Suuronnettomuudet	<ul style="list-style-type: none"> • Suuronnettomuuksissa noudatetaan Salon kaupungin kriisityön ja henkisen ensiavun suunnitelmaa. Suuronnettomuustilanteisiin pyydetään tarvittaessa avuksi SPR:n suuronnettomuuksiin erikoistunut psykologiryhmä. 	
JATKOHOITO		
Kriisiavun päättäminen	Tapaamiset päättyvät, kun asiakas kokee selviytyvänsä omin voimin ja läheistensä tuen avulla. Käyntikertojen määrä sovitetaan tarpeen mukaan.	
Jatkohoitoon ohjaaminen	Mikäli asiakas tarvitsee pitempää apua, hänet ohjataan ottamaan yhteyttä omalääkäriin kautta erikoissairaanhoidon	
Asiakastietojen kirjaaminen	Asiakkaasta ei kirjata tietoja eikä hänen henkilötietojaan säilytetä. Asiakkaalle voidaan eri pyynnöstä tehdä kirjallinen yhteenveto käynneistä	
HENKILÖKUNTA		
Henkilökunta	Henkilökunnan koulutus ja lukumäärä	Henkilötyövuodet psykososiaalisessa palvelussa
toiminnanjohtaja Anu Hossi	Psykologian maisteri, laillistettu psykologi	0,20
kriisityöntekijät		
Anneli Airaksinen	psykiatrinen sairaanhoitaja, kriisi- ja traumapsykoterapeutti, EMDR-terapeutti	0,20
Päivi Harberg	psykiatrinen sairaanhoitaja, kriisi- ja traumapsykoterapeutti	0,20
Sari Mäkipää	sosionomi, pari- ja perheterapeutti (koulutuksessa)	0,20
Mari Into (31.12.2020 asti)	psykiatrinen sairaanhoitaja (kognitiivinen psykoterapeutti, koulutuksessa)	0, 20
Yhteensä		1 henkilötyövuosi
Opiskelijoiden ja vapaaehtoisten tukihenkilöiden käyttö	Psykososiaalisen tuen toteuttamisessa ei käytetä opiskelijoita eikä vapaaehtoisia tukihenkilöitä	

HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN JA HYVINVOINTI	
Henkilöstön koulutus	Kaikilla kriisi- ja traumatyötä tekevillä on joko erityistason kriisi- ja traumatyön menetelmäkoulutus, muu psykoterapiakoulutus tai muu vähintään vuoden mittainen psykoterapiataitojen kehittämiseen liittyvä täydennyskoulutus. Psykososiaalisen tuen toteutukseen ei osallistu vapaaehtoisia tukihenkilöitä.
TOIMINNAN ARVIOINTI JA SEURANTA	
Toiminnan arviointi	Toiminnan vaikuttavuutta seurataan joka toinen vuosi asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja henkilökunnalle tehtävällä kyselyllä.
Asiakaspalaute	Asiakkaalta pyydetään kirjallinen palaute asiakassuhteen päättyessä. Palutteen voi antaa myös sähköpostilla.
Seuranta	Palvelun laadun seuranta suoritetaan palvelun tilaajan ja tuottajan yhteistoimintana.
TALOUS	
Käynti- ja palvelumaksut	Psykososiaalinen tuki kriisitilanteissa on asiakkaalle maksuton palvelu
TOIMITILAT	
Asiakastilat	Kriisikeskuksella on käytössä hyvät ja avarat tilat. Verkosto- ja ryhmätapaamisiin on omat ja riittävät tilat.
Yksityisyyden suoja	Tiloissa on hyvä äänieristys. Asiakkaan henkilökohtaisia tietoja ei kysytä odotustiloissa.
Esteettömyys	Tiloihin on esteetön pääsy
Paloturvallisuus	Tiloissa on ajan tasalla olevat suunnitelmat ja välineet. Poistumistiet ovat merkitty. Tiloissa on elektroninen vartiointi.